

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad
Sektionen för samhällsbyggnad
Oskar Wikstrand

Klimat- och näringslivsdepartementet

Förslag på digitala lösningar för digitaliserad tillsynsvägledning

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tillstyrker förslaget om en nationell, samordnad och digital plattform för tillsynsvägledning och uppföljning. SKR anser att en gemensam infrastruktur är avgörande för att uppnå likvärdig, effektiv och kvalitetssäkrad tillsyn samt förbättrad nationell och EU-relaterad rapportering. SKR ser en nationell plattform för tillsynsvägledning som ett viktigt steg för att stärka tillsynen och förbättra likvärdighet, kvalitet och effektivitet, samtidigt som styrkor med lokal tillsyn bevaras. SKR anser att detta är en mer framkomlig och kostnadseffektiv väg än ett ökat förstatligande av tillsynen.

SKR anser att projektet bör vara styrande för all digitalisering inom området. Principer och standarder som utvecklas inom projektet bör tillämpas även i andra digitaliseringsinsatser, och dessa behöver samordnas för att driva utvecklingen framåt.

SKR anser att samtliga berörda myndigheter ska använda plattformen, att avsteg bara bör göras i undantagsfall samt att tydliga rättsliga och säkerhetsmässiga krav och förutsättningar måste vara identifierade innan införandet.

Införandet bör prioriteras, men genomföras med realistisk tidsplan, hög kvalitet och med möjlighet till både automatiserad och manuell rapportering.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

SKR har tagit del av Naturvårdsverkets förslag om att införa en nationell, samordnad och digital infrastruktur för tillsynsvägledning och uppföljning inom miljöbalkens område.

SKR tillstyrker förslaget till författningsändringar med följande synpunkter.

SKR anser att inriktningen mot en gemensam nationell plattform för tillsynsvägledning och uppföljning är ett viktigt och nödvändigt steg för att stärka rapporteringen och tillsynen. En samlad digital infrastruktur skapar bättre förutsättningar för minskad dubbelrapportering, förbättrad datakvalitet samt mer ändamålsenlig nationell och EU-relaterad uppföljning. Åtgärder av detta slag har stor potential att förbättra likvärdighet, kvalitet och effektivitet i rapportering och tillsynen, samtidigt som de bevarar viktiga fördelar i ett decentraliserat system, såsom lokal kunskap, flexibilitet och närhet till verksamheterna. SKR anser att detta är en mer framkomlig och kostnadseffektiv väg än ett ökat förstatligande av tillsynen.

SKR anser att det är av avgörande betydelse att samtliga berörda tillsynsvägledande myndigheter och tillsynsmyndigheter använder den gemensamma plattformen. Endast genom ett gemensamt och obligatoriskt nyttjande kan den önskade nyttan uppnås i form av standardiserad informationshantering, effektivare kommunala systemlösningar och förbättrade möjligheter till nationella analyser. SKR anser därför att det undantag som föreslås i 1 kap. 14 § tredje stycket i miljötillsynsförordningen ska tillämpas mycket restriktivt och endast när särskilda skäl föreligger. Om uppgifter begärs in på annat sätt än via plattformen ska samma dataspecifikationer och standarder som används i plattformen tillämpas.

SKR anser att digitaliseringen inom miljöbalkens område måste utgå från ett helhetsperspektiv. Den nationella plattformen för tillsynsvägledning och uppföljning bör vara styrande för övriga digitaliseringsinitiativ inom området. Digitalisering och samverkan är avgörande för att rapportering och tillsynen ska kunna möta dagens och framtidens krav.

SKR stödjer ambitionen att samla uppföljning och utvärdering i den centraliserade lösningen. En sådan struktur stärker datakvaliteten, minskar manuellt arbete och skapar bättre förutsättningar för jämförbar och likvärdig rapportering på nationell nivå samt gentemot EU. SKR vill betona att tillsynsvägledningen bör vara behovsstyrd och utgå från praktiska erfarenheter och inspel från kommunerna.

SKR anser att införandet måste präglas av realism och flexibilitet. Tidsplanen är utmanande med hänsyn till det stora antalet aktörer som berörs, inklusive kommuner, länsstyrelser och sektorsmyndigheter. SKR anser att kvalitet, rättssäkerhet och användbarhet måste prioriteras framför snabb implementering. Plattformen måste också möjliggöra manuell inlämning av uppgifter för de aktörer som initialt saknar förutsättningar för automatiserad rapportering.

SKR anser att de gemensamma principer som tagits fram inom projektet – avseende informationsinnehåll, informationsstruktur, informationsinhämtning och informationsägarskap – är centrala för framgången och bör tydliggöras och förankras hos samtliga berörda aktörer. Dessa principer utgör inte bara en stabil grund för detta arbete utan kan även fungera som modell för andra områden med liknande behov av samordnad rapportering och vägledning.

SKR anser att rättsliga och säkerhetsmässiga förutsättningar måste klargöras tidigt i det fortsatta arbetet. Det gäller särskilt frågor om personuppgiftsansvar, offentlighet och sekretess, informationssäkerhet samt säkerhetsskydd. Begrepp, semantik och informationsstruktur måste vara förenliga med gällande lagstiftning. SKR stödjer att Naturvårdsverket har ett tydligt och samlat ansvar som plattformsägare för utveckling, drift och förvaltning, inklusive ansvar för informationshantering och säkerhet.

SKR anser att kostnadsbilden för kommuner och regioner behöver tydliggöras. Nödvändiga anpassningar av kommunala system och arbetssätt innebär kostnader, och SKR anser att staten behöver ta ett finansiellt medansvar för att möjliggöra ett hållbart och likvärdigt införande i hela landet.

SKR ställer sig sammantaget positiv till förslaget och bedömer att den föreslagna plattformen, med tydliga rättsliga ramar, strukturerad implementering samt långsiktig finansiering och förvaltning, kan främja en mer samordnad, effektiv och likvärdig tillsyn. Plattformen förväntas dessutom skapa bättre underlag för uppföljning, utvärdering och rapportering till EU.

Sveriges Kommuner och Regioner

Palle Lundberg
VD

Patrik Jakobsson
Avdelningschef